Европейски парламент
2024-2029

Комисия по рибно стопанство

2026/2074(INI)

17.6.2026

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно многогодишния план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море
(2026/2074(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Кармен Креспо Диас

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ — ОБОБЩЕНИЕ НА ФАКТИТЕ И КОНСТАТАЦИИ.3

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....6

ПРИЛОЖЕНИЕ: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ.....11

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ — ОБОБЩЕНИЕ НА ФАКТИТЕ И КОНСТАТАЦИИ

Риболовът в Средиземно море е част от историята, културата и идентичността на Европа. В продължение на векове средиземноморските крайбрежни общности изграждат своето икономическо и социално развитие около риболовната дейност, която не само осигурява качествена храна за милиони европейски граждани, но и допринася за териториалното сближаване, заетостта и запазването на дълбоко вкоренени знания и традиции.

С приемането на Регламент (ЕС) 2019/1022 за установяване на многогодишен план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море беше разгледана необходимостта да се осигури възстановяването на някои рибни запаси под натиск. Секторът, държавите членки и европейските институции споделят целта за постигане на устойчива експлоатация на морските ресурси. След повече от пет години прилагане обаче опитът показа, че настоящата регулаторна рамка има значителни ограничения, които изискват цялостно и спешно преразглеждане, за да се постигне напредък по общата цел на ЕС за повишаване на конкурентоспособността във всички области.

През този период средиземноморският флот положи изключителни усилия да се приспособи. Рибарите приеха последователни намаления на риболовното усилие, понесоха значителни икономически разходи и инвестираха значителни ресурси, за да подобрят устойчивостта на своята дейност. Приемането на по-селективни риболовни уреди, добавянето на летящи врати, използването на по-селективни мрежи и други технически подобрения показват ангажимента на сектора за опазване на ресурсите и намаляване на въздействието му върху околната среда, за да може да продължи дейността си, която подкрепя хиляди риболовни дружества в Средиземно море, по-голямата част от които принадлежат на работещи семейства.

Тези усилия спомогнаха да се постигнат положителни резултати за някои запаси. Практическото изпълнение на плана обаче разкри и значителни икономически и социални трудности. В много случаи непрекъснатото намаляване на риболовните дни доближи дейността на корабите до или дори под минималните прагове на рентабилност, като застраши жизнеспособността на риболовните предприятия, приемствеността между поколенията и запазването на заетостта в крайбрежните общности.

В тази оценка се подчертава, че методиката, която в момента се прилага в рамките на многогодишния план, продължава да придава по-голяма тежест на биологичните елементи, без да интегрира в достатъчна степен социално-икономическите последици, произтичащи от управленските решения. Общата политика в областта на рибарството се основава на три неразривно свързани стълба: екологична устойчивост, икономическа устойчивост и социална устойчивост. Нито един от тях не може да се развива поотделно.

Докладчикът счита за особено тревожно прилагането на понятието „най-уязвим запас“, което доведе до строга система за управление на усилието, основана на логиката на т.нар. блокиращи видове. Този подход не отразява адекватно реалността на смесения

риболов в Средиземно море, който се характеризира с едновременен улов на множество видове и голямо функционално разнообразие между регионите и сегментите на флота.

Поради това в доклада се предлага амбициозна реформа на регламента, за да се адаптира неговото функциониране към реалните характеристики на риболова в Средиземно море. Предложените изменения включват заличаването на определението за „най-уязвим запас“, изричното включване на социално-икономически критерии при вземането на решения и при разпределянето на риболовните дни, както и реформата на член 4 с цел изцяло да се признае смесеният характер на тези риболовни дейности.

Предлага се също така да се въведат механизми за гъвкавост, които вече съществуват в други многогодишни планове на Европейския съюз, включително стабилизатори, които ограничават годишното намаляване на риболовното усилие, прехвърляния в две последователни години и по-предвидими системи за управление, които позволяват на дружествата да планират своите дейности и инвестиции в средносрочен и дългосрочен план.

Специфичното положение на някои видове риболов също изисква специално внимание. Риболовът на синьо-червена скарида е отличен пример за прекалено сложно регулиране, което е предмет както на квотна система, така и на ограничения на риболовните дни. Това двойно ограничение създаде значителни икономически и оперативни трудности и поради това в доклада се призовава то спешно да бъде премахнато.

За да се подобри управлението на рибарството в Средиземно море, е необходимо също така да се укрепи научната основа за вземане на решения. Наличието на надеждни данни, координацията между националните, европейските и регионалните научни органи и сътрудничеството с Генералната комисия по рибарство в Средиземно море са важни, за да се осигурят прозрачни и информирани решения. Също така е необходимо да се направи правилна оценка на действителните последици от вече приетите мерки, преди да се разгледа възможността допълнително да се намалят възможностите за риболов.

Устойчивостта на рибарството в Средиземно море не зависи единствено от европейските флотове. Продължаващите незаконни, недекларирани и нерегулирани риболовни дейности в Средиземноморския басейн, както и различията в степента на съответствие между крайбрежните държави, създават ситуации на нелоялна конкуренция и застрашават усилията, полагани от европейските рибари. Поради това в доклада се призовава да се укрепят регионалното сътрудничество, ролята на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море и капацитетът за контрол, инспекции и надзор както на държавите членки, така и на Европейската агенция за контрол на рибарството.

Освен това рибарството е стратегически сектор за Европейския съюз. В геополитически контекст, белязан от нарастващото значение на стратегическата автономност и продоволствената сигурност, европейското производство на продукти от риболов представлява важен актив, който трябва да бъде защитаван и укрепван. Поддържането на модерен, конкурентоспособен и устойчив флот е предпоставка за намаляване на зависимостта от вноса от трети държави и за гарантиране на доставките на

висококачествени рибни продукти за европейските потребители.

И накрая, докладчикът счита, че е наложително бъдещото преразглеждане на многогодишния план за западната част на Средиземно море да бъде част от по-широки усилия за опростяване и модернизиране на общата политика в областта на рибарството. Европейското регулиране трябва да продължи да гарантира устойчивостта на ресурсите, но също така трябва да бъде по-разбираемо, пропорционално и адаптирано към оперативната реалност на сектора. Конкурентоспособността на европейския флот, приемствеността между поколенията, иновациите и икономическата рентабилност трябва отново да бъдат в центъра на политиките на ЕС в областта на рибарството.

Настоящият доклад има за цел да допринесе за постигането на тази цел чрез балансирано предложение, съчетаващо екологична устойчивост, икономическа жизнеспособност и социално сближаване, като гарантира бъдеще за рибарството в Средиземно море и за общностите, които зависят от него.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно многогодишния план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море
(2026/2074(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид многогодишния план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море,

– като взе предвид член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), член 4, член 43, параграф 3 и член 191 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), както и член 37 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета (ОПОР),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/1022 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за установяване на многогодишен план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море и за изменение на Регламент (ЕС) № 508/2014,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/1241 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за опазване на рибните ресурси и защита на морските екосистеми чрез технически мерки, за изменение на регламенти (ЕО) № 1967/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и на регламенти (ЕС) № 1380/2013, (ЕС) 2016/1139, (ЕС) 2018/973, (ЕС) 2019/472 и (ЕС) 2019/1022 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 894/97, (ЕО) № 850/98, (ЕО) № 2549/2000, (ЕО) № 254/2002, (ЕО) № 812/2004 и (ЕО) № 2187/2005 на Съвета,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/2053 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за установяване на многогодишен план за управление на червения тон в източната част на Атлантическия океан и в Средиземно море, за изменение на регламенти (ЕО) № 1936/2001, (ЕС) 2017/2107 и (ЕС) 2019/833 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2016/1627,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/2842 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за изменение на регламенти (ЕО) № 1967/2006 и (ЕО) № 1005/2008 на Съвета и на регламенти (ЕС) 2016/1139, (ЕС) 2017/2403 и (ЕС) 2019/473 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на контрола на рибарството,

– като взе предвид доклада относно състоянието на рибарството в Средиземно и

Черно море на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море (GFCM) на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО),

– като взе предвид Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия),

– като взе предвид Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за установяване на рамка за морско пространствено планиране (Директива за морското пространствено планиране),

– като взе предвид доклада на Научния, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР) от 10 декември 2020 г., озаглавен „Социалното измерение на ОПОР“ (НТИКР 20—14),

– като взе предвид своята Резолюция от 11 май 2023 г. относно силен и устойчив сектор на водораслите в ЕС,

– като взе предвид своята резолюция от 19 януари 2023 г. относно положението на дребномащабния риболов в ЕС и бъдещи перспективи,

– като взе предвид своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно актуалното състояние на прилагането на общата политика в областта на рибарството и бъдещите перспективи,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 юни 2025 г., озаглавено „Европейският пакт за океана“ (COM(2025)0281),

– като взе предвид доклада на Енрико Лета от април 2024 г., озаглавен „Много повече от пазар“,

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“,

– като взе предвид политическите насоки за следващата Европейска комисия за периода 2024—2029 г. от 18 юли 2024 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 16 октомври 2025 г., озаглавено „Пакт за Средиземноморието – Едно море, един пакт, едно бъдеще“

– като взе предвид съобщението на Комисията от 6 юни 2025 г., озаглавено „Устойчив риболов в ЕС: актуално състояние и насоки за 2026 г.“ (COM(2025)0296),

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността, както и член 1, параграф 1, буква д) от решението на Председателския съвет от 12 декември 2002 г. относно процедурата по разрешаване на изготвянето на доклади по собствена инициатива и приложение 3 към него,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A10-0000/2026),

А. като има предвид, че Средиземно море е един от най-разнообразните морски региони в света, подкрепя крайбрежните общности и икономики, зависими от рибарството от хилядолетия, и е люлка на цивилизации и основен стълб на културната, историческата и икономическата идентичност на Европа;

Б. като има предвид, че секторът на рибарството в Средиземно море е от съществено значение за заетостта, териториалното сближаване и продоволствената сигурност в Съюза;

В. като има предвид, че през последните седем години риболовните флотове в Средиземно море претърпяха значително намаляване на риболовното усилие, като в някои сегменти, например испанския флот, използващ тралове, тези намаления надхвърлиха 44%;

Г. като има предвид, че риболовният флот, особено в Средиземно море, положи значителни усилия за адаптиране и иновации към по-устойчиви практики, по-специално в сегмента на траловете;

Д. като има предвид, че компенсаторните мерки, прилагани за средиземноморския флот, спомогнаха за частично смекчаване на социално-икономическите последици от намаляването на риболовното усилие, въпреки че не са достатъчни, за да се осигури дългосрочната жизнеспособност на сектора;

Е. като има предвид, че съгласно НТИКР и GFCM продължават да съществуват значителни пропуски в научните данни за запасите от дънни видове в Средиземно море, което затруднява правилната им оценка;

Ж. като има предвид, че обвързването на риболовното усилие с най-уязвимите запаси на практика създаде „блокиращи видове“ с непропорционално въздействие върху смесения риболов и икономическата жизнеспособност на сектора;

З. като има предвид, че пет години след изпълнението си многогодишният план за западната част на Средиземно море даде смесени резултати, с положителни признаци на възстановяване за някои запаси, например океанската розова скарида, докато други, по-специално мерлузата като най-уязвим запас, показват по-бавно възстановяване;

И. като има предвид, че в многогодишния план за западната част на Средиземно море липсват механизмите за гъвкавост и стабилизиране в две последователни години, установени в други многогодишни планове на Съюза, което създава правна несигурност и икономическа непредвидимост;

Й. като има предвид, че смесеният характер на риболова в Средиземно море, където се улавят едновременно множество видове, изисква адаптивни мерки за управление, които отчитат селективността на флота, иновациите в риболовните уреди и социално-икономическата устойчивост;

К. като има предвид, че незаконният, недекларирал и нерегулиран (ННН) риболов и дейностите на флотовете на трети държави в Средиземно море продължават да

бъдат недостатъчно контролирани, което оказва отрицателно въздействие върху рибните запаси и конкурентоспособността на европейския флот;

Л. като има предвид, че риболовният сектор трябва да стане по-привлекателен, за да се осигури приемственост между поколенията, да се подобри неговата конкурентоспособност и да се гарантира неговата жизнеспособност;

М. като има предвид, че Европейският фонд за морско дело, рибарство и аквакултури е изключително важен за подобряване на устойчивостта и конкурентоспособността на сектора на рибарството и аквакултурите, за подкрепа на местните инициативни рибарски групи и за укрепване на развитието на крайбрежните общности, поради което следва да бъде запазен като специален фонд с подходящо финансиране;

Реформиране на многогодишния план за западната част на Средиземно море

1. настоятелно призовава Комисията преди 1 декември 2026 г. да представи законодателно предложение за цялостна реформа на Регламент (ЕС) 2019/1022, като направи следните изменения:

   А) да замени съществуващите правила за намаляване на усилието в член 4, параграф 3 със специфичен подход за управление на смесения риболов, прилаган в други многогодишни планове, като се премахне ограничението на риболовните дни поради „блокиращите видове“;

   Б) да въведе механизми за адаптивна гъвкавост, например прехвърляне в две последователни години на най-малко 10% от възможностите за риболов, и да установи двугодишни цикли на управление на усилието, за да се осигури дългосрочна предвидимост за рибарите и преработвателните сектори;

   В) да разполага със стабилизатори, които ограничават намаленията и увеличенията на дните до 20%, при условие че е надхвърлен минималният праг на рентабилност, като в процеса на вземане на решения изрично се включи социално-икономическото въздействие (член 3);

2. приветства поканата за предоставяне на данни за оценка на въздействието на многогодишния план, публикувана от Комисията на 26 май 2026 г., както и нейния ангажимент да оцени социално-икономическите последици от приложените мерки;

3. призовава Комисията, преди да приеме допълнителни ограничения, да проведе задължителни консултации с всички съответни заинтересовани страни, по-специално Консултативния съвет за Средиземно море, регионалните научни органи, организациите на рибарите и преработвателната промишленост;

4. призовава Комисията спешно да преразгледа специфичното положение на риболова на синьо-червена скарида, която е единственият вид, обект едновременно на две принудителни мерки – квотната система и ограниченията за риболовните дни, за да се премахне двойната регулаторна тежест, която оказа

особено сериозно въздействие върху икономическата и оперативната жизнеспособност на този риболов в западната част на Средиземно море;

Укрепване на управлението на рибарството в Средиземно море: наука, мониторинг и регионално сътрудничество

5. призовава Комисията и държавите членки да засилят координацията на научните изследвания в областта на рибарството чрез най-актуалните данни на европейско, национално и регионално равнище, както да подобрят оперативната съвместимост и обмена между базите данни на Съюза, GFCM и националните технически институти;

6. изразява дълбока загриженост във връзка със съобщенията за ННН риболов от трети държави във водите на Средиземно море, включително в изключителните икономически зони на държавите членки; подчертава, че е необходимо да се създаде Европейска служба за контрол на вноса, за да се предотврати навлизането на продукти от ННН риболов на вътрешния пазар;

7. настоятелно призовава Комисията да засили регионалното сътрудничество, като интегрира многогодишния план за Западното Средиземноморие в по-широката рамка на политиката за съседство на Съюза; приветства целите на Пакта за Средиземноморието за засилване на сътрудничеството в областта на управлението, контрола, инспекциите, наблюдението и надзора на рибарството в контекста на ННН риболов;

Осигуряване на справедлива подкрепа за рибарството в Средиземно море

8. призовава Комисията и държавите членки да отпуснат обособен бюджет от най-малко 7 290 милиарда евро в подкрепа на модернизацията и обновяването на флота (включително селективни уреди, двигатели с ниски емисии, цифрово наблюдение), временните преустановявания и програмите за икономическа диверсификация;

9. настоятелно призовава Европейската комисия да представи законодателен пакет за опростяване, за да се гарантира конкурентоспособността на общата политика в областта на рибарството, включително целенасочено преразглеждане на Регламента относно многогодишния план за риболова на запаси от дънни видове в западната част на Средиземно море, като се включат измененията и корекциите, посочени в настоящия доклад;

10. призовава Комисията, преди да въведе допълнително намаляване на възможностите за риболов, да предостави достатъчно време на вече предприетите мерки за постигане на измерими резултати и за подходяща оценка на тяхното биологично, икономическо и социално въздействие;

11. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и Комисията.

ПРИЛОЖЕНИЕ: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в доклада е включена информация по свързани с предмета на досието въпроси, която в хода на изготвяне на проекта на доклад е била предоставена от следните представители на интереси, попадащи в обхвата на Междуинституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност[1], или от следните представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства:

1. Представители на интереси, попадащи в обхвата на Междуинституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност
Europêche
EBFA
CEPESCA
FNCP
FAAPE – Federación Andaluza de Asociaciones Pesqueras
FACOPE
Coldiretti Pesca
AndMuPes
FENAPA
EJF
EBCD
2. Представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства
Няма

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

Когато физически лица са идентифицирани в списъка по име, по функция или и по двете, докладчикът декларира, че на съответните физически лица е представено Съобщение за защита на данните № 484 на Европейския парламент (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), в което се определят приложимите условия за обработването на техните лични данни и правата, свързани с това обработване.

[1] Междуинституционално споразумение от 20 май 2021 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за задължителен регистър за прозрачност (ОВ L 207, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).